

Spis treści

Wstęp	9
1. Tradycje gospodarki przestrzennej. Ku nowemu paradygmatowi	13
1.1. Formowanie się gospodarki przestrzennej jako nauki	13
1.2. Od teorii jednopunktowej do teorii przestrzennej	16
1.3. Ku nowemu paradygmatowi	17
Zagadnienia do dyskusji	19
Literatura zalecana	20
2. Przedmiot badań gospodarki przestrzennej	21
2.1. Miasta, regiony	21
2.1.1. Miasta	21
2.1.2. Regiony	22
2.2. Przepływy, sieci	26
2.3. Przestrzeń jako dobro rzadkie	29
2.4. Koewolucja ekologiczno-ekonomiczna	32
2.5. Złożone systemy przestrzenno-gospodarcze	37
2.5.1. Hierarchiczny układ miast	37
2.5.2. Gospodarka sieciowa	43
Zagadnienia do dyskusji	44
Literatura zalecana	44
3. Zarys problematyki badawczej gospodarki przestrzennej. Część statyczna	45
3.1. Przestrzenne wymiary gospodarki	45
3.1.1. Przestrzenne zróżnicowanie popytu i podaży	45
3.1.2. Przestrzenne zróżnicowanie cen	47
3.1.3. Przestrzenne zróżnicowanie warunków przyrodniczych	48
3.1.4. Przestrzenne zróżnicowanie kosztów produkcji	52
3.2. Użyteczność miejsc. Poszukiwanie i wybór lokalizacji	54
3.3. Odległość i koszty transportu	57
3.4. Cele wielorakie. Konflikty	62
3.5. Konkurencja w użytkowaniu ziemi	64
3.6. Dobra publiczne	67
Zagadnienia do dyskusji	69
Literatura zalecana	69

4. Przestrzenna równowaga gospodarki	71
4.1. Ogólna równowaga ekonomiczna	71
4.2. Włączenie czynnika przestrzeni. Formy równowagi przestrzennej	72
4.3. Warunki równowagi przestrzennej	73
4.3.1. Mobilność czynników produkcji i towarów	73
4.3.2. Substytucja czynników i miejsc produkcji. Lokalizacyjna równowaga przedsiębiorstwa	75
4.3.3. Przestrzenna konkurencja przedsiębiorstw	76
4.4. Ogólna równowaga przestrzenna	76
4.5. Równowaga dynamiczna	78
Zagadnienia do dyskusji	81
Literatura zalecana	81
5. Zjawiska i procesy dynamiczne w gospodarce przestrzennej	82
5.1. Lokalny potencjał rozwoju gospodarczego	82
5.1.1. Kapitał ludzki	82
5.1.2. Kapitał społeczny	83
5.2. Nowe czynniki zmian w gospodarce przestrzennej. Wiedza, nowe technologie, organizacje sieciowe	85
5.2.1. Zmieniająca się rola czynników lokalizacji	85
5.2.2. Kreatywność	87
5.2.3. Wiedza techniczna	88
5.2.4. Organizacje sieciowe	89
5.3. Innowacje społeczne	92
5.4. Przestrzenne interakcje. Efekty mnożnikowe	95
5.5. Przestrzenna mobilność	98
5.6. Zmienne tempo rozwoju miast	100
5.7. Cykle rozwoju miast i regionów	102
5.8. Długie fale rozwoju gospodarczego	106
5.9. Regionalne zróżnicowanie cykli koniunkturalnych	109
Zagadnienia do dyskusji	111
Literatura zalecana	111
6. Prawidłowości i mechanizmy występujące w gospodarce przestrzennej	112
6.1. Relacje deterministyczne i stochastyczne	112
6.2. Skupianie się działalności społeczno-gospodarczej w miastach. Aglomeracje	113
6.3. Procesy kumulacyjne	115
6.4. Zmiany funkcji miast i regionów	116
6.5. Procesy adaptacyjne	122
6.5.1. Zdolności dostosowawcze	122
6.5.2. Elementy strukturalne i behawioralne	124
6.5.3. Powolne reagowanie systemu osadniczego. Trwałość regionalnego zróżnicowania zyskowności	128

6.6. Przestrzenna dyfuzja innowacji. Przesunięcia regionalne	129
6.7. Przestrzenna dostępność a stopień koncentracji	132
6.8. Gospodarka ucząca się: poziom regionalny	134
6.9. Lokalne i regionalne sieci innowacyjne	136
6.10. Duże miasta wobec procesu informatyzacji. Znaczenie, konkurencyjność	141
6.11. Gospodarcze i przestrzenne konsekwencje innowacji	145
Zagadnienia do dyskusji	150
Literatura zalecana	150
7. Sposoby budowania teorii w gospodarce przestrzennej	152
7.1. Metoda naukowa	152
7.2. Wyjaśnianie	153
7.3. Systematyzacja twierdzeń	155
Zagadnienia do dyskusji	157
Literatura zalecana	157
8. Przegląd głównych teorii gospodarki przestrzennej	158
8.1. Teorie tradycyjne	158
8.1.1. Strefy rolnicze. J.H. Thünen	158
8.1.2. Lokalizacja przedsiębiorstwa przemysłowego. A. Weber	160
8.1.3. Przestrzenna substytucja. A. Predöhl	161
8.2. System osadniczy. W. Christaller	163
8.3. Ogólna teoria gospodarki przestrzennej. A. Lösch	164
8.4. Regionalistyka. W. Isard i <i>regional science</i>	166
8.5. Nowe próby integracji. A.G. Wilson, P. Nijkamp	168
8.6. Samoorganizacja systemów przestrzenno-gospodarczych	170
8.7. Zwrot ku ekonomii. P. Krugman	171
Zagadnienia do dyskusji	172
Literatura zalecana	173
9. Modelowanie gospodarki przestrzennej	174
9.1. Formy, struktura, funkcje i typy modeli	174
9.2. Modele ludnościowe	177
9.3. Modele gospodarczej i przestrzennej struktury miast	179
9.4. Modele przestrzennych interakcji. Przepływy międzystrefowe	183
9.5. Modele wzrostu regionów	184
9.5.1. Modele neoklasyczne	184
9.5.2. Modele kumulatywnej przyczynowości	185
9.5.3. Modele ekonometryczne	187
9.5.4. Modele bazy ekonomicznej	188
9.5.5. Modele nakładów-wyników	188
9.5.6. Modele wzrostu endogenicznego	189
9.6. Modele ekologiczno-ekonomiczne	190
Zagadnienia do dyskusji	192

Literatura zalecana	192
10. Wybrane metody badania gospodarki przestrzennej.	
Zastosowania. Testowanie	193
10.1. Wykres przesunięć międzyregionalnych i międzystrefowych w miastach	193
10.2. Budowa scenariuszy przestrzennego zagospodarowania kraju	202
10.3. Ocena wariantów rozwoju i wybór strategii zadowalających. Przypadek Poznania	207
10.4. Optymalizacja warszawska	213
10.5. Analiza progowa	214
10.6. Możliwości pośrednie. Przypadek Poznania	215
Zagadnienia do dyskusji	219
Literatura zalecana	220
Literatura ogólna	221
Indeks rzeczowy	228

oprac. BPK